

Dosarul nr. 3ra-1513/18

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: Z. Talpalaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: E. Palanciuc, A. Malîi, V. Clima)

DECIZIE

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Victor Jamba
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări
Sociale Soroca cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea
recalculării pensiei pentru limită de vârstă,

împotriva deciziei din 06 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost
admis apelul declarat de către Victor Jamba, reprezentat de avocatul Mariana
Barașianț, a fost casată hotărârea din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la admiterea acțiunii,

constată:

La data de 17 iulie 2017 Victor Jamba a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări
Sociale Soroca cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea
recalculării pensiei pentru limită de vârstă.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, și-a realizat dreptul la pensie
pentru limită de vârstă la data de 09 decembrie 2009, fiindu-i, astfel, stabilită pensia
în mărime de 3563,94 de lei lunar. După indexările ulterioare, la data de 01 aprilie
2017 cuantumul pensiei constituie 6334,88 de lei lunar.

A susținut că, după data de 09 decembrie 2009 a continuat să activeze în baza
contractului individual de muncă, iar din salariu îi erau reținute contribuțiile
individuale, astfel încât doar în anul 2016 cuantumul acestora a constituit 77003,56
de lei. De altfel, pensia primită în aceeași perioadă a constituit 69546,09 lei,

respectiv, conchide că, pensia sa este achitată din contul contribuțiilor sale sociale.

A menționat că, la data de 27 martie 2017 s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca cu cerere de recalculare a cuantumului pensiei reieșind din stagiul de cotizare la situația din 01 aprilie 2017 și venitul mediu asigurat valorizat, calculat în baza informației din CPAS, însă aceasta a fost respinsă prin răspunsul ultimei nr. I-01/10-808 din 05 aprilie 2017.

A afirmat că, ulterior, prin cererea prealabilă din 04 mai 2017 a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale anularea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca nr. I-01/10-808 din 05 aprilie 2017 și recalcularea pensiei corelativ contribuțiilor de asigurări sociale achitate conform situației din CPAS 21103968370, inclusiv cu perioada după 09 decembrie 2009, însă prin răspunsul nr. j-825/17 din 15 iunie 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că, nu există temeii legal de a satisface cerințele înaintate.

A relevat că, poziția părților vizavi de cerințele sale sunt ilegale, deoarece i se încalcă dreptul la pensie corelativă contribuțiilor sale, pe care este obligat să le achite în urma exercitării dreptului la muncă. De altfel, dispozițiile legale invocate de părți sunt contrare dispozițiilor art. 54 al Constituției Republicii Moldova, inclusiv în contextul în care Legea prevede că, sursa de plată a pensiilor constituie și contribuțiile de asigurări sociale de stat, iar legiuitorul a stabilit că, baza de calcul a pensiei este venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, inclusiv după 09 decembrie 2009, ceea ce instituie speranțe legitime în vederea obținerii pensiei determinate inclusiv din aceste contribuții.

A invocat că, părții i-au restrâns selectiv drepturile la pensie, ceea ce constituie o ingerință în dreptul de proprietate garantat de cadrul legal național și internațional.

A solicitat anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. j-825/17 din 15 iunie 2017 și a răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca nr. I-01/10-808 din 05 aprilie 2017 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i calcula din nou cuantumul pensiei pentru limita de vârstă corelativ tuturor contribuțiilor achitate, inclusiv după 09 decembrie 2009.

Prin hotărârea din 02 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru acțiunea depusă de către Victor Jamba a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 06 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de către Victor Jamba, reprezentat de către avocatul Mariana Barașianț, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă acțiunea depusă de către Victor Jamba, au fost recunoscute ca fiind neîntemeiate refuzurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. j-852/17 din 15 iunie 2017 și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca nr. I-01/10-808 din 05 aprilie 2017 și a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să calculeze asiguratului Victor Jamba cuantumul pensiei pentru limita de vârstă corelativ tuturor contribuțiilor achitate, inclusiv după 09 decembrie 2009.

La data de 11 septembrie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece la emiterea deciziei, instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele cauzei și a aplicat eronat normele de drept material.

A menționat că, conform art. 53 al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind pensiile de asigurări sociale, în vigoare până la 01 ianuarie 2017, pensia se determină prin cumularea drepturilor de pensie de până la 01 ianuarie 1999 și după 01 ianuarie 1999.

A notat că, pentru perioada până la 01 ianuarie 1999 pensia se determina pe baza coeficientului individual al salariului pensionarului, care reprezintă raportul dintre suma salariului pentru oricare 60 luni consecutive din ultimii 15 ani de muncă până la 01 ianuarie 1999 și suma salariului mediu pe țară pentru aceeași perioadă.

A relatat că, cuantumul pensiei pentru perioada după 01 ianuarie 1999 se determină din venitul mediu lunar asigurat realizat după această dată până la data stabilirii pensiei.

A afirmat că, conform documentelor din dosarul de pensionare al intimatului, s-a constatat că, de la 09 decembrie 2009 ultimul este beneficiar de pensie pentru limită de vârstă.

A precizat că, conform art. 33 al Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie.

A subliniat că, conform alin. (3) al art. VIII al Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016, reexaminarea pensiilor pensionarilor care au activat cel puțin 2 ani după pensionare se aplică doar în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 01 ianuarie 2017.

A invocat că, conform noilor modificări operate în legislația de pensionare se preconizează valorizarea venitului mediu lunar asigurat pentru pensiile aflate în plată. Conform art. 52¹ alin. (3) din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016, valorizarea pensiei pentru limită de vârstă și a pensiei de dizabilitate stabilite până la 01 ianuarie 2017 se va efectua pe etape. În anul 2017, începând cu 1 aprilie, s-au valorizat pensiile beneficiarilor de pensii stabilite în anii 2001 – 2008.

A menționat că, începând cu 01 noiembrie 2017 au fost valorizate pensiile pentru anii 2009 - 2011, iar de la 01 aprilie 2018 au fost valorizate pensiile beneficiarilor de pensii stabilite în perioada anilor 2012 - 2013 și începând cu 01 octombrie 2018 vor fi valorizate pensiile beneficiarilor de pensii stabilite în perioada 2014 – 31 martie 2017, inclusiv venitul asigurat inclus la determinarea cuantumulului pensiei intimatului.

A declarat că, începând cu 01 noiembrie 2017 pensia pentru limită de vârstă a intimatului Jamba Victor a fost valorizată. Cuantumul pensiei valorizat constituie 11679,08 lei.

A precizat că, la data de 24 august 2018, în Monitorul Oficial al RM nr. 333-335/545 a fost publicată Legea nr. 165 din 26 iulie 2018 privind modificarea unor acte legislative, prin care a fost modificat art. 33 din Legea privind sistemul public de pensii. Astfel, reexaminarea pensiilor pentru limită de vârstă stabilite până la 1

ianuarie 2019 se va efectua eșalonat, în raport cu stagiul de cotizare cumulată după realizarea dreptului la pensie.

A susținut că, de la 01 ianuarie 2019 vor fi reexamineate pensiile stabilite până la 01 ianuarie 1999, cu stagiul de cotizare după realizarea dreptului la pensie de la 15 ani. De la 01 ianuarie 2020 - cele stabilite până la 01 ianuarie 1999, cu stagiul de cotizare după realizarea dreptului la pensie până la 15 ani. Ulterior, de la 01 ianuarie 2021, vor fi reexamineate pensiile stabilite după 01 ianuarie 1999 până la 01 ianuarie 2019, cu stagiul de cotizare după realizarea dreptului la pensie de la 15 ani.

A afirmat că, conform noilor modificări operate în legislația de pensionare, intimatul Jamba Victor va avea dreptul la recalcularea pensiei după limită de vârstă, începând cu 01 ianuarie 2020.

La data de 02 noiembrie 2018 Victor Jamba, reprezentat de avocatul Mariana Barașianț, a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat ca recursul să fie considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) și (2) lit. c) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a interpretat eronat legea.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 09 decembrie 2009 Victor Jamba a atins vârsta de pensionare și i-a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă în sumă de 3563,94 de lei lunar, iar ca urmare a indexărilor și majorărilor efectuate în perioada anilor 2010-2017, începând cu data de 01 aprilie 2017 pensia acestuia constituie 6334,88 de lei lunar.

Conform extraselor din cont nr. 495, eliberate de către Casa Națională de Asigurări Sociale pe numele lui Victor Jamba, în perioada ianuarie 1999-aprilie 2017 ultimul a continuat să activeze în câmpul muncii, achitând contribuții individuale de asigurări sociale în sumă totală de 101629,10 lei și contribuții de bază în sumă totală de 658212,50 de lei.

La data de 27 martie 2017 Victor Jamba a depus la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca o cerere privind recalcularea pensiei pentru limită de vârstă

începând cu 01 aprilie 2017 în legătură cu realizarea după 09 decembrie 2009 a activității în câmpul muncii.

Prin răspunsul nr. I-01/10-808 din 05 aprilie 2017 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca i-a respins cererea, deoarece nu este temei pentru recalcularea pensiei în conformitate cu prevederile art. 33 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

La data de 04 mai 2017 Victor Jamba a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca nr. I-01/10-808 din 05 aprilie 2017 și recalcularea pensiei pentru limită de vârstă, cu includerea stagiului de cotizare și veniturilor asigurate după 09 decembrie 2009.

Prin răspunsul nr. j-825/17 din 15 iunie 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale i-a respins cererea prealabilă, deoarece nu există temei legal de a satisface cerințele solicitate.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Victor Jamba a solicitat anularea răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. j-825/17 din 15 iunie 2017 și a răspunsului Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca nr. I-01/10-808 din 05 aprilie 2017 și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i calcula din nou cuantumul pensiei pentru limita de vârstă corelativ tuturor contribuțiilor achitate, inclusiv după 09 decembrie 2009.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Victor Jamba, reprezentat de către avocatul Mariana Barașianț, a ajuns la concluzia temeinicii acestuia, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis acțiunea depusă de către Victor Jamba, a recunoscut ca fiind neîntemeiate refuzurile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. j-852/17 din 15 iunie 2017 și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca nr. I-01/10-808 din 05 aprilie 2017 și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să calculeze asiguratului Victor Jamba cuantumul pensiei pentru limita de vârstă corelativ tuturor contribuțiilor achitate, inclusiv după 09 decembrie 2009.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanța de apel este greșită.

Conform art. 14 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, dreptul la pensie pentru limită de vârstă se acordă dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile privind vârstele de pensionare și stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.

Conform art. 32 alin. (1) și (4) lit. a) din Legea enunțată, pensia pentru limită de vârstă se stabilește pe viață. Dreptul la pensia pentru limită de vârstă se acordă de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare prevăzute de prezenta lege, dacă cererea și actele necesare au fost depuse în termen de 30 de zile de la această dată.

Art. 33 alin. (1) – (3) și (4¹) din Legea enunțată prevede că, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul: a) apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie; b) transferării la altă categorie de pensie; c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin.(1) lit.a) se efectuează și pentru pensionarii care și-au realizat dreptul la pensie până la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în condițiile prezentei legi.

Pensionarii care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă în condițiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decât o dată la doi ani, cu condiția că pensia calculată conform formulelor din anexe, părți integrante ale prezentei legi, este mai mare decât pensia aflată în plată.

Conform art. VIII alin. (3) din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, art. 33 alin. (1) lit. c) și (4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 01 ianuarie 2017.

Prin urmare, se reține că, recalcularea pensiei urmează a fi efectuată doar în cazul persoanelor cărora li se vor stabili pensia pentru limită de vârstă începând cu 01 ianuarie 2017.

În speță, însă, lui Victor Jamba i-a fost stabilită pensia pentru limită de vârstă până la 01 ianuarie 2017 și, prin urmare, nu este nici un temei pentru recalcularea pensiei acestuia.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că, Curtea Constituțională, în decizia de inadmisibilitate a sesizării nr. 174g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale pct.25 din art. III și art. VIII alin. (3) din Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (dreptul la recalcularea pensiei) nr. 8 din 05 ianuarie 2018, a reținut că, în jurisprudența sa, a stabilit că, un drept social poate fi obiectul protecției constituționale, garantate de articolul 46 și, respectiv, articolul 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică.

La fel, Curtea Europeană a stabilit că, articolul 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție se aplică doar pentru bunurile actuale ale unei persoane. Astfel, veniturile viitoare nu pot fi considerate „bunuri”, cu excepția cazului în care dreptul a fost deja câștigat sau este sigur că va fi plătit (a se vedea, spre exemplu, Koivusaari și alții versus Finlanda, decizia din 23 februarie 2010, nr. 20690/06).

Prin urmare, având în vedere că, anterior adoptării Legii nr. 290 din 16 decembrie 2016 nu era prevăzut un asemenea drept de reexaminare a pensiei, nu se poate susține că, persoanele pensionate până la această dată și care au continuat să activeze în câmpul muncii au avut o „speranță legitimă” de a obține un bun.

De asemenea, Curtea Constituțională a mai reținut că, dispozițiile legii criticate nu restrâng dreptul la pensie, ca un drept fundamental prevăzut la articolul 47 din Constituție, ci prevăd doar modul de recalculare în condițiile noului sistem de pensionare, stabilit prin Legea nr. 290 din 16 decembrie 2016.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță temeinic și legal a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia din 06 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și se menține hotărârea din 02 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Victor Jamba împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca cu privire la contestarea actelor administrative și obligarea recalculării pensiei pentru limită de vârstă.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

judecătorii

Oleg Sternioală

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic